

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08-50806230**Till**
Bromma stadsdelsnämnd

Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/141.

Förvaltningens förslag till beslut

Bromma stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på tjänsteutlåtandet och överlämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har uppmärksammat behov av att revidera och uppdatera nuvarande riktlinjer som gäller handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem, bland annat med anledning av lagändringen som genomfördes 2018 som inkluderade missbruk och spel om pengar i SoL. Därutöver uppmärksammades ett behov av att ändra namnet på riktlinjerna från *Riktlinjer vuxna med missbruks-/beroendeproblem* till *Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem*. Syftet med ändringen av namnet är en likställighet med formulering av riktlinjer inom övriga verksamhetsområden. De nuvarande riktlinjerna i staden antogs 2011-10-17 och reviderades 2013-06-12. Förslag till nya reviderade riktlinjer innebär ett antal förändringar, dispositionen har ändrats och nya avsnitt lagts till för att förtydliga handläggningsförfarandet och texter har uppdaterats utifrån ändringar i lagstiftningen.

Förvaltningen ställer sig överlag positiva till de nya riktlinjerna och finner de mer heltäckande till skillnad från tidigare riktlinjer, och att de nya riktlinjerna blir ett viktigt verktyg för handläggarna. Vidare ser förvaltningen positivt på att de reviderade riktlinjerna lyfter vikten av en sammanhållen socialtjänst. Förvaltningen vill dock lyfta att riktlinjerna gällande personer med kriminell livsstil i princip hänvisar till SIG- grupper och vägledningen men att det inom staden finns förvaltningar som inte erbjuder dessa insatser.

Bakgrund

De nuvarande riktlinjerna i Stockholms stad gällande vuxna med missbruks-/beroendeproblem antogs av kommunfullmäktige 2011-10-17 och reviderades 2013-06-12. Socialförvaltningen har uppmärksammat behov av att revidera och uppdatera nuvarande riktlinjer, bland annat med anledning av lagändringen som genomfördes 2018 som inkluderade missbruk och spel om pengar i SoL, samt ändringar i förvaltningslagen (2017:900), FL. Därutöver uppmärksammades ett behov av att ändra namnet på riktlinjerna från *Riktlinjer vuxna med missbruks-/beroendeproblem* till *Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem*. Syftet med ändringen av namnet är en likställighet med formulering av riktlinjer inom övriga verksamhetsområden.

Riktlinjerna har reviderats av Socialförvaltningen i samarbete med stadsledningskontorets social- och skoljuridiska enhet vid juridiska avdelningen och en arbetsgrupp med representanter från vuxen-/missbruksenheter vid stadsdelsförvaltningarna Farsta, Hägersten-Älvsjö, Norrmalm, Rinkeby-Kista, Skarpnäck och Östermalm, samt socialförvaltningens enhet för hemlösa.

Förslag till reviderade riktlinjer beslutades av Socialnämnden 2023-01-24.

Ärendet

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som erbjuds från socialtjänstens sida till personer med missbruk och beroende. Riktlinjerna vänder sig till chefer och socialsekreterare och ska ge stöd och vägledning i arbetet.

Skillnader mot nuvarande riktlinjer

De reviderade riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation, genomförande och uppföljning av insatser enligt socialtjänstlagen, SoL till vuxna personer, 18 år och uppåt, med missbruks- och beroendeproblematik. För anvisningar avseende handläggning av ärenden enligt *lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall*, LVM, och *lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga*, LVU, har staden separata riktlinjer.

I de reviderade riktlinjerna har dispositionen ändrats och nya avsnitt lagts till för att förtydliga handlägningsförfarandet och texter har uppdaterats utifrån ändringar i lagstiftningen. Följande ändringar har genomförts mot nuvarande riktlinjer:

av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem.

- Rutor med hänvisningar där det går att läsa mer om aktuellt område har genomgående lagts till i riktlinjerna.
- Avsnitten *Förord* och *Inledning* har bakats ihop och uppdaterats i avsnittet *Inledning*. I avsnittet har information om ansvarsfördelning inom staden och samverkan lagts till.
- I avsnittet *Lagstiftning* har texterna om SoL, LVM, *lagen* (1993:387) *om stöd och service till vissa funktionshindrade*, *LSS*, *lex Sarah* och *offentlighets- och sekretesslagen* (2009:400), *OSL*, uppdaterats.

Text om LVU och lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, och samordnad individuell plan (SIP) har lagts till.

- Avsnittet *Uppsökande arbete och tidiga insatser* har uppdaterats.
- Avsnittet *Utredning och vårdbedömning* har ersatts av avsnittet *Utredning och behovsbedömning* och texter om ärendets uppkomst, förhandsbedömning, vad är en utredning, service eller bistånd, beslut att inleda utredning, beslut att inte inleda utredning, utredning enligt SoL, insatser under utredningens gång, klient-/brukarmedverkan i utredning och planering av insatser, barnrättsperspektiv i utredningar av vuxna, kartläggning och bedömning har uppdaterats.

Texter om ansvarsfördelning gentemot andra kommuner och mellan stadsdelsnämnder, utredningsskyldighetens fördelning mellan kommuner och stadsdelsnämnder, anhörigperspektiv i utredningar av vuxna och kommunikering av utredning har lagts till.

Avsnittet *Utreda unga vuxna 18-19 år med missbruksproblem* har tagits bort. Informationen återfinns istället i avsnittet *Unga vuxna med missbruk och beroende*.

Text om ombud har tagits bort.

- Information om beslut har fått ett eget avsnitt, *Beslut*, och texter om innehåll och utformning av beslut, rättelse och ändring av beslut, överklagan från den enskilde, verkställighet av beslut, ej verkställda beslut samt uppdrag och genomförandeplan har uppdaterats.

Text om avtal har lagts till.

Text om gemensam individuell plan har tagits bort.
Information om SIP återfinns i avsnittet *Lagstiftning*.

- Avsnittet *Dokumentation och uppföljning* har delats upp i två olika avsnitt *Dokumentation* respektive *Uppföljning* och innehållet har uppdaterats.

Text om dokumentation för redovisning och uppföljning av verksamhet har tagits bort.

Text om manual för sociala system har lagts till.

- I avsnittet *Insatser* har texterna om insatser, utgångspunkt vid val av insatser, öppenvårdsinsatser, boendestöd, kontaktperson/kontaktfamilj, försöks- och träningslägenheter, placering i HVB och familjehem uppdaterats.

Texter om behandling i strukturerad öppenvård, case management, sysselsättning, Bostad först och placering på akutboende har lagts till.

- I avsnittet *Insatser i samverkan med hälso- och sjukvården*, har texten uppdaterats.
- I avsnittet *Insatser i samverkan med Kriminalvården* har texten uppdaterats.
- Ett nytt avsnitt, *Ställföreträdare*, har lagts till och texter om god man och förvaltare har uppdaterats och lagts in i detta avsnitt.
- Texter om *Egna medelsförvaltning* och *Personligt ombud* har uppdaterats.
- I avsnittet *Yttranden* har texten uppdaterats.
- Avsnittet *Grupper med särskilda behov* har ersatts av avsnittet *Särskilda grupper inom målgruppen*.

Texter om personer med samsjuklighetsproblematik, personer som lever i hemlöshet, unga vuxna med missbruk och beroende, kvinnor med missbruk och beroende, gravida med missbruk och beroende, brottsoffer samt personer med läkemedelsmissbruk har uppdaterats.

Texter om äldre med missbruk och beroende, avhoppare och sociala insatsgrupper (SIG) har lagts till.

Information om stöd till anhöriga har uppdaterats och återfinns i de uppdaterade riktlinjerna i ett eget avsnitt *Anhöriga*. I avsnittet beskrivs stöd till anhöriga och anhörigperspektiv, anhöriga till personer med missbruk och beroende och barn som anhöriga. Information om umgänge mellan barn och föräldrar har tagits bort. I avsnittet *Allmänna utgångspunkter* finns istället information om föräldrastöd och barnets rätt.

Information om spelberoende i detta avsnitt har tagits bort i och med lagändring på området.

- Avsnitten *Gallring, LOB* och *Budget- och skuldrådgivning* har lagts till.
- Avsnitt *Definitioner av missbruk, skadligt bruk och beroende* har lagts till i vilket socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens termer och definitioner av problematisk alkohol- och narkotikaanvändning framgår.
- Ett avsnitt med *Allmänna utgångspunkter* har lagts till, där sammanhållen socialtjänst, vetenskap och beprövad erfarenhet/evidensbaserad praktik, brukarinflytande, delaktighet och tillgänglighet, motiverande samtal, återhämtningsperspektiv, våld i nära relationer, sex mot ersättning, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämställdhetsintegrering, HBTQI, barnets rätt, föräldrastöd och våldsbejakande extremism (VBE) beskrivs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning socialtjänst och fritid.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är överlag positiva till de nya riktlinjerna. De nya riktlinjerna är mer heltäckande till skillnad från tidigare riktlinjer och fungerar mer som en guide med hänvisningar till aktuella samverkansöverenskommelser som styr arbetet inom verksamhetsområdet, något som saknades i de tidigare, utöver exempelvis gällande lagrum. Det är således positivt att detta, inklusive hänvisningar till riktlinjer, allmänna råd och diverse handböcker framtagna av Socialstyrelsen finns med. Förvaltningen anser att de reviderade riktlinjerna kommer att vara hjälpsamt för socialsekreterare, framförallt nyanställda och nya i yrket, att kunna förstå vad som förväntas av dem i deras arbete samt vilket ansvar de som handläggare har och hur ansvarsfördelningen ser ut.

Vidare ser förvaltningen positivt på att de reviderade riktlinjerna lyfter vikten av en sammanhållen socialtjänst då det innebär att tillsammans (inom socialtjänsten) arbeta gränsöverskridande vilket är en viktig grundförutsättning för att enskilda ska få insatser som ger effekt och leder till en förändrad och förbättrad livssituation.

Förvaltningen vill lyfta att när det gäller personer med kriminell livsstil att riktlinjerna i princip hänvisar till SIG- grupper och vägledningen (s. 46), men att det inom staden finns förvaltningar som inte erbjuder dessa insatser. Utifrån riktlinjernas syfte om likställighet när det gäller tillgång till de insatser som erbjuds från socialtjänstens sida, önskar förvaltningen att riktlinjerna kan även kan omfatta hur stöd ska kunna ges till dessa personer som

samtidigt kan vara i behov av behandling för missbruk och beroende, när insatsen inte kan erbjudas av socialtjänsten i en förvaltning.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Bromma stadsdelsförvaltning

Magnus Borgsten
Avdelningschef
Bromma stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande från socialnämnden, dnr 3.1.1-422/2021
2. Reviderade riktlinjer *Handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem*

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2023-04-12
Magnus Borgsten, Avdelningschef	2023-04-12